



Aan de leden van de
verenigde vergadering

V.V: 29 september 2010
Agendapuntnr. B.2
Onderwerp Kwijtschelding & Oninbaar

Datum 24 augustus 2010
Bijlagen VV K-stuk 25 november 2009

1. Inleiding

In het kader van de eerder bestede aandacht aan de kwijtscheldingsregeling en de omvang en stijging van de posten kwijtgescholden en oninbaar geleden belastingen, stellen wij u voor in te stemmen met het (laten) nemen van maatregelen voor de korte en de lange termijn teneinde de extra lastendruk die hierdoor ontstaat op de overige belastingplichtigen te beperken.

2. Voorstel

In te stemmen met het:

1: bij de Unie van Waterschappen bepleiten van:

- een inventarisatie van de wijze waarop nu met kwijtschelding wordt omgegaan en wordt aangekeken tegen de ontwikkeling daarvan;
- het onderzoeken van de gevolgen en houdbaarheid van het huidige kwijtscheldingsbeleid in relatie tot de huidige en de verwachte toekomstige ontwikkelingen;
- het komen tot een verantwoorde en gelijke wijze van omgaan met de wettelijke mogelijkheden voor kwijtschelding;
- het betrekken van deze effecten en inzichten bij de eventuele voorstellen tot herziening van het belastingstelsel die volgen uit de evaluatie van het 1 januari 2009 landelijk ingevoerde belastingstelsel.

2: Het bestuur van de Regionale Belasting Groep verzoeken op korte termijn maatregelen te laten onderzoeken en zo nodig uitvoeringsbesluiten te nemen die de omvang van de oninbaar te leiden belastingaanslagen effectief verminderen.

3: het medio 2011 evalueren van het resultaat van de bovengenoemde acties, mede aan de hand van de cijfers van 2010.

3. Achtergrondinformatie beleidskader en beleidsruimte

Op 25 november 2009 bent u geïnformeerd over het beleid en de ontwikkelingen op het gebied van de kwijtscheldingen. Het betreffende stuk treft u bijgaand aan als bijlage 1. Hierbij wordt u daaropvolgend geïnformeerd over de maatregelen die wij willen treffen om op korte en lange termijn de omvang van de kwijtschelding en het oninbaar leiden van belastingaanslagen terug te brengen.

Kwijtscheldingsbeleid betreft alleen de categorie Ingezetenen, doordat alleen Ingezetenen een beroep kunnen doen op deze regeling. Omdat duidelijk is dat de posten kwijtschelding en oninbaar binnen deze categorie in hoge mate communicerende vaten zijn, is beleid in deze, per saldo, alleen effectief indien aan beide terreinen tegelijk aandacht wordt geschonken. Daarom hebben wij extra aandacht voor het beperken en terugdringen van oninbaarheid toegevoegd aan deze notitie en dit voorstel.

De cijfers over de afgelopen jaren laten een stijging zien in de omvang van de kwijtschelding en het oninbaar leiden van de belastingaanslagen. Onderstaand ziet u per jaar de totale conform de kostentoedeling aan Ingezetenen opgelegde belasting (dus de Ingezetenenomslag / Systeemheffing voor Ingezetenen plus de wegeheffing en de zuiveringsheffing voor Ingezetenen). In de tweede kolom is aangegeven welk bedragen zijn kwijtgescholden en het percentage dat dit deel uitmaakt van het eerste totaal.

Verder ziet u het oninbare deel van het totaal (en het percentage) en tot slot het totaal niet binnengekegen deel van de opgelegde belastingen (optelsom van kwijtscholden en oninbaar). De prognose voor 2010 is gebaseerd op die van 2009 en de voorlopige indicatie is dat dit een juiste prognose is. Nog niet alle kwijtscheldingen zijn behandeld. Daarnaast kunnen er nog kwijtscheldingsverzoeken binnenkomen.

Jaar	opgelegde belasting Ingezetenen	bedrag kwijtscholden Ingezetenen	%	bedrag Oninbaar Ingezetenen	%	totaalbedrag kwijtscholden + oninbaar Ing.	Totaal % K+O Ingez.
2005	€ 40.393.403	€ 2.100.000	5,2	163.670	0,4	€ 2.263.670	-5,6
2006	€ 41.990.286	€ 2.400.000	5,7	230.179	0,5	€ 2.997.000	-6,3
2007	€ 43.891.877	€ 2.618.769	6,0	302.459	0,7	€ 3.091.360	-6,7
2008	€ 44.499.806	€ 3.020.447	6,8	318.883	0,7	€ 3.411.717	-7,5
2009	€46.908.082	€ 3.491.798	7,4	512.598	1,1	€ 4.176.987	-8,5

Bovenstaande laat zien dat de omvang van de kwijtschelding en het oninbaar leiden van de belastingaanslagen toeneemt. Dit leidt ertoe dat de voor de bedrijfsvoering van HHSK benodigde gelden door een kleiner aantal ingezetenen moet worden opgebracht, hetgeen voor hen een verhoogde belastingdruk betekent. Immers, vanuit het Rijk wordt een en ander niet aangevuld.

Bij de Tweede kamer ligt een wetsvoorstel tot wijziging van de Gemeentewet, de Provinciewet en de Waterschapswet dat beoogt de bevoegdheid van respectievelijk de raad, de provinciale staten en het algemeen bestuur om kwijtschelding te verlenen, verder te verruimen. Naast de praktisch de reeds bestaande mogelijkheid om in afwijking van het Rijk de inkomenseis van 90 % van de bijstandsnorm te verruimen naar 100%, zal de daardoor ook vermogensseis van het maximale eigen vermogen door het algemeen bestuur sterk kunnen worden verruimd.

Ter toelichting, een echtpaar mag nu maximaal een eigen vermogen hebben van 1.400 € en komt bij eigendom van een woning, of het bezit van een auto met een waarde van meer dan 2.269 €, nu niet in aanmerking voor kwijtschelding. Na invoering van de wijzigingswet per 1-1-2011, zoals deze voorligt, kan aan eenoudergezinnen of echtparen met een eigen vermogen tot 10.960 € kwijtschelding worden verleend, mag de waarde van een auto € 10.960 zijn en mag daarnaast ook aan eigenaren van een eigen woning kwijtschelding worden verleend, indien de overwaarde niet hoger is dan € 46.200 . Tevens wordt het mogelijk ook aan kleine zelfstandige ondernemers, indien zij aan zeer strenge criteria voldoen, kwijtschelding te verlenen voor hun privé-belastingen. De belastingen die betrekking hebben op het bedrijf dienen te allen tijde te worden betaald, ter voorkoming van valse concurrentie.

Indien, net als bij de mogelijkheid van verruiming van de inkomensnorm, ook de verruiming van de vermogensnorm massaal en maximaal wordt benut door gemeenten en vervolgens waterschappen, zal naar onze verwachting de hierboven reeds aangegeven stijging nog aanzienlijk toenemen. Wij zijn van mening dat dit een situatie is die noopt tot het attenderen van collega-waterschappen op deze problematiek en te bepleiten dat, gelet op het bij waterschappen directe effect op de belastingtarieven en de brede publieke aandacht voor de hoogte daarvan, collectief gekozen wordt om van de geboden verdere verruimingsmogelijkheden geen gebruik te maken.

Indien de ontwikkeling daarnaast doorzet dat de financiering van taken die nu door andere overheden gedeeltelijk of geheel plaatsvindt (zoals grondwaterbeheer, muskusrattenbestrijding, de aanleg en reconstructie van de primaire waterkeringen), stapsgewijs wordt overgeheveld naar waterschappen, is het aannemelijk dat waterschappen voor de bekostiging daarvan, ondanks andere voorstellingen daarbij, in de toekomst meer belasting zullen moeten heffen. Deze ontwikkeling betekent dat er een verschuiving van financiering vanuit algemene middelen naar financiering vanuit lokale waterschapsbelasting plaatsvindt. Het Rijk voert conform de wet nadrukkelijk als enige overheid inkomensbeleid en dit heeft zich vertaald in het rijksbelastingstelsel. Overheveling van het ene belastingstelsel naar het andere zou, indien dit substantiële vormen aanneemt, ook vanuit die optiek moeten worden bekeken, vinden wij.

Een en ander leidt ertoe dat wij u verzoeken in te stemmen met het (laten) nemen van initiatieven voor de korte en de lange termijn om de voorziene (extra) stijging van tarieven en lastendruk ten gevolge van bovenvermelde ontwikkelingen te beperken. Wij denken aan de volgende oplossingsrichtingen:

1) Binnen de Unie van Waterschappen bepleiten van:

- een inventarisatie onder waterschappen van de wijze waarop nu met kwijtschelding wordt omgegaan en hoe wordt aangekeken tegen de bovengeschetste ontwikkelingen;
- het onderzoeken van de gevolgen en houdbaarheid van het huidige kwijtscheldingsbeleid in relatie tot de huidige en de verwachte toekomstige ontwikkelingen;
- het komen tot een doordachte en verantwoorde gelijke wijze van gebruik maken van de waarschijnlijk per 1-1-2011, wettelijk geboden verruimingsmogelijkheden;
- het betrekken van deze effecten en inzichten bij de lopende evaluatie van het 1 januari 2009 landelijk ingevoerde belastingstelsel en de eventueel op basis daarvan te bepleiten aanpassingen of wijzigingen.

2) Het bestuur van de Regionale Belasting Groep verzoeken op korte termijn maatregelen te laten onderzoeken en, voor zover nodig, uitvoeringsbesluiten te nemen die de omvang van de oninbaar te leiden belastingaanslagen effectief beperken.

Deze oplossingsrichtingen worden hierna verder uitgewerkt.

3. Achtergrondinformatie, beleidskader en beleidsruimte

Oplossingsrichting 1: Bij de Unie van Waterschappen de houdbaarheid van het huidige kwijtscheldingsbeleid in relatie tot de huidige ontwikkelingen, de herziening van het belastingstelsel alsmede de wijze waarop de overige waterschappen omgaan met kwijtschelding, onder de aandacht brengen.

We spreken over kwijtschelding van belastingaanslagen als de belastingplichtige (kort gezegd) een inkomen op of onder bijstandsniveau heeft, en onvoldoende eigen vermogen, en de betreffende overheid heeft bepaald dat deze belastingplichtige, op verzoek en na verificatie, de betreffende belasting niet hoeft te betalen. Vanwege de eis van een beperkt eigen vermogen komen bezitters van een eigen woning in de praktijk niet in aanmerking voor kwijtschelding. Gemeenten voeren dit beleid en waterschappen hebben hier nadien zelf, soms in fasen, voor gekozen. Indien HHSK zelfstandig een beperkter kwijtscheldingsbeleid gaat voeren (terug gaan naar 95 of 90% van de bijstandsnorm als inkomenseis), dan wel overgaat tot gedeeltelijke of gehele afschaffing ervan, zal dit zeker leiden tot aandacht, eventuele sociale commotie en publiciteit. Daarbij is te denken aan de betreffende ingezetenen, de besturen van de inliggende gemeenten, sociale raadslieden, de ombudsman, maar ook de aan andere waterschappen zowel die belasting heffen in een aantal met ons waterschap gedeelde gemeenten, als de collega's binnen de Unie). Dit en het huidig politieke klimaat rond waterschappen is een reden te meer voor extra zorgvuldigheid.

Om op termijn toch de hiervoor genoemde verhoogde belastingdruk bij ingezetenen langs deze weg te beperken, zal, voor draagvlak en consistentie, op landelijk gebied ons inziens daarom eerst een discussie gevoerd moeten worden over het huidige kwijtscheldingsbeleid bij waterschappen en de consistentie van een eventuele aanpassing daarvan. Dit kan ons inziens zeer goed in het kader van de discussie die nabij is over eventuele aanpassingen/wijzigingen ten gevolge van de evaluatie van het nieuwe belastingstelsel.

Ter toelichting: Het nieuwe belastingstelsel van waterschappen is een gevolg van de op 1 januari 2009 effectief geworden Wet modernisering waterschapsbestel. De Unie van Waterschappen voert een evaluatie uit van de effecten van het nieuwe belastingstelsel van de waterschappen. Uit die evaluatie moet blijken of en in hoeverre de uitwerking van het nieuwe belastingstelsel in de lijn ligt met de verwachtingen. Een aantal waterschappen hebben daarnaast bezwaren aangevoerd en pleiten voor aanpassing van de wet.

Indien HHSK het initiatief wil nemen om de discussie over de ontwikkeling en houdbaarheid van het huidige kwijtscheldingsbeleid op te starten, zal zij dit eerst via de Unie van Waterschappen op de agenda moeten zien te krijgen. Wij stellen u voor de portefeuillehouder hiertoe in de gelegenheid te stellen door uw steun uit te spreken voor dit voorstel.

Oplossingsrichting 2: Het bestuur van de Regionale Belasting Groep verzoeken op korte termijn maatregelen te laten onderzoeken en zo nodig uitvoeringsbesluiten te nemen die de omvang van de oninbaar te leiden belastingaanslagen effectief verminderen.

We spreken over oninbaarheid van een belastingaanslag als een belastingplichtige de aanslag wel moet betalen (dus niet in aanmerking komt voor kwijtschelding) maar om welke reden dan ook niet tot betaling over gaat. In dat geval komt men uiteindelijk in een dwanginvorderingstraject terecht.

Wij denken dat mogelijkheden onderzocht en zo nodig verruimd moeten worden om de groei van de omvang van de post "oninbaar" te beperken. Zowel in tijd, kort erop zitten, als middelen, naast loonbeslag bij voorbeeld ook beslag op vervoermiddelen inzetten. Het oninbare deel voor de hier relevante verontreinigingsheffing en de ingezetenenomslag in het jaar 2009 heeft voor meer dan de helft betrekking op "Vertrokken naar Buitenland" en "Vertrokken onbekend waarheen". Mogelijkheden om vertrokken belastingplichtigen op te sporen en aan te zetten tot betaling zijn het weer opvoeren van geëmigreerde belastingschuldenaren en het beslag leggen op eventuele nog in Nederland geregistreerde vervoermiddelen. Wellicht bestaan er ook nog mogelijkheden tot samenwerking met andere overheden (bijvoorbeeld de gemeente Rotterdam) op dit gebied. Gemeenten hebben immers vaak te maken met dezelfde belastingschuldenaren als het waterschap en indien gezamenlijk wordt opgetreden staan de kosten of maatregelen eerder meer in verhouding tot het gevorderde bedrag en kan een betalingsregeling waarschijnlijk effectiever worden ingezet.

Ook de "Europese richtlijn wederzijdse bijstand bij invordering belastingenschulden" kan wellicht een oplossing bieden in het verlagen van de omvang van de oninbaar te leiden belastingaanslagen. (Met behulp van deze EU richtlijn kunnen lokale overheden per dit jaar bijstand vragen en verlenen bij de invordering van belastingenschulden en het verstrekken van inlichtingen).

Wij stellen u voor het bestuur van de RBG te verzoeken de RBG opdracht te geven om maatregelen voor te stellen en de eventueel benodigde besluiten te nemen die de omvang van de oninbaar te leiden belastingaanslagen effectief kunnen verminderen, dan wel in ieder geval beperken.

4. Financiële, personele, juridische, subsidie en overige consequenties

Beide oplossingsrichtingen moeten nog verder uitgewerkt worden maar hebben als doel de geraamde belastingopbrengsten zoveel mogelijk ook daadwerkelijk te incasseren en de verhoging van de tarieven ter compensatie van beide posten niet onnodig te laten stijgen.

5. Aspecten voor de omgeving, communicatie en wijze van publiceren

Omdat er op dit moment geen beleidswijzigingen uit voortvloeien heeft een en ander nog geen te publiceren consequenties voor de omgeving.

6. Verdere procedure

Na instemming met de voorgestelde werkwijze wordt enerzijds de RBG hiervan in kennis gesteld, anderzijds zullen wij via de Unie van Waterschappen aandacht gaan vragen voor de kwijtscheldingsproblematiek. U wordt in 2011 geïnformeerd over de voortgang van een en ander.

Dijkgraaf en hoogheemraden van Schieland en de Krimpenerwaard,

secretaris-directeur,

dijkgraaf,

w.g.

w.g.

M.J.H. van Kuijk

mr. J.H. Oosters